

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz C. Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska

Teresa Romer
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładoczny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominika Bychawska-Siniarska

Warszawa, 20 grudnia 2018

2094/2018/KS/DBS

Andrzej Rogoyski
Prezes Zarządu
Polskiego Radia S.A.

Szanowny Panie Prezesie,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka otrzymała informację od członków Związku Zawodowego Dziennikarzy i Pracowników Programu Trzeciego Polskiego Radia o trudnościach związanych z uzyskaniem stałych przepustek przez dwie członkinie związku.

Przepustki są wymagane przy wejściu do budynku radia, a tym samym są niezbędne dla kontynuacji ich działalności związkowej, w tym udziału w pracach Komisji Socjalnej Polskiego Radia S.A. oraz w negocjacjach układu zbiorowego. Pomimo skierowania przez władze Związku prośby o wydanie ww. stałych przepustek i poinformowania przez przedstawicieli Biura ds. Bezpieczeństwa Polskiego Radia, że sprawa ta została „przekazana do dalszych konsultacji”, od 13 listopada b.r. związek nie uzyskał żadnych dalszych informacji.

Pragniemy zauważyć, że dostęp członków związków zawodowych do terenu zakładu pracy dla wykonywania działalności związkowej jest istotnym warunkiem możliwości rzeczywistego korzystania z wolności związkowej, chronionej przez art. 59 Konstytucji oraz art. 11 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Jak zauważył Komitet Wolności Związkowych Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), bez prawa wstępu do zakładu pracy, wolność zrzeszania się w związkach zawodowych byłaby martwa¹. Gwarancje te wynikają również z art. 2 Konwencji MOP nr 135 dotyczącej ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, który przewiduje, że „w przedsiębiorstwie będą przyznane przedstawicielom pracowników takie ułatwienia, które umożliwią im szybkie i skuteczne wykonywanie ich funkcji”². Wśród ułatwień, które powinny być przyznane przedstawicielom pracowników, w zaleceniu nr 143 MOP wprost wymienia się „dostęp do wszystkich miejsc pracy w przedsiębiorstwie, jeżeli dostęp do tych miejsc jest im potrzebny do wykonywania funkcji przedstawicielskich”³.

Co więcej, ułatwienia przewidziane w konwencji MOP nr 135, w tym dostęp do zakładu pracy, przysługują szerokiej kategorii przedstawicieli pracowników, która nie ogranicza się tylko do pracowników zatrudnionych aktualnie u danego pracodawcy⁴. Potwierdził to również wprost Komitet Wolności Związkowych MOP, podkreślając, że „przedstawiciele związku zawodowego niezatrudnieni

¹ Komitet Wolności Związkowych Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy MOP, Raport nr 334, sprawa nr 2222, ust. 220., [za:] *Wolność związkowa Przegląd podjętych decyzji i wprowadzonych zasad przez Komitet Wolności Związkowych Rady Administracyjnej MBP*, 2006, pkt 1106.

² Konwencja Nr 135 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień (Dz. U. z 1977 r. Nr 39, poz. 178).

³ Konferencja Ogólna MOP, Zalecenie Nr 143 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczące ochrony przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwach i przyznania im ułatwień, 2 czerwca 1971, pkt 12.

⁴ Z. Góral, *Zakres podmiotowy „ułatwień”*, [w:] Z. Hajn (red.), „Związkowe przedstawicielstwo pracowników zakładu pracy”, Wolters Kluwer Polska, 2012, LEX.

w zakładzie, w którym zatrudnieni są członkowie ich związku, powinni mieć możliwość wstępu do tego zakładu”⁵.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie również zauważyć, że w przypadku związków zawodowych dziennikarzy, reprezentowanie i obrona ich praw, interesów zawodowych i socjalnych nierzadko wiąże się ochroną swobody wypowiedzi i wolności mediów. W Zaleceniach Komitetu Ministrów Rady Europy z 13 kwietnia 2016 r. podkreśla się znaczenie ochrony dziennikarzy przed „arbitralnymi zwolnieniami, działaniami odwetowymi ze strony pracodawcy oraz przed prekaryjnymi warunkami zatrudnienia, które mogą narażać dziennikarzy na nieuprawnione naciski na podejmowanie działań sprzecznych z standardami dziennikarskimi i etyką”⁶. Podobnie Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w Rezolucji z 1 lipca 1993 r. zauważa, że „gwarancje godziwego wynagrodzenia i odpowiednich warunków pracy są niezbędne dla zapewniania wysokiej jakości pracy i niezależności dziennikarzy”⁷.

Związek między obroną praw i interesów zawodowych dziennikarzy a swobodą wypowiedzi oraz wolnością mediów jest szczególnie istotny w przypadku mediów publicznych. W Zaleceniach Komitetu Ministrów Rady Europy z 11 września 1996 r. wskazuje się, że odpowiednia polityka kadrowa jest jedną z gwarancji niezależności mediów publicznych, podkreślając, że zatrudnienie, awans czy przeniesienia, a także prawa i obowiązki pracowników tych mediów nie powinny zależeć od takich czynników jak płeć, pochodzenie, przekonania polityczne, wyznanie czy członkostwo w związkach zawodowych⁸. Media publiczne, ze względu na swoją szczególną misję, powinny prowadzić politykę kadrową w oparciu o względy merytoryczne, a nie polityczne czy światopoglądowe. Komitet Ministrów Rady Europy również wprost wskazuje, że jednym z środków ochrony niezależności mediów publicznych jest prawo pracowników tych mediów do działalności związkowej⁹.

W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Prezesa z prośbą o udzielenie nam informacji na temat powodów niewydania czy też opieszałości w wydaniu stałych przepustek ww. członkiniom Związku Zawodowego Dziennikarzy i Pracowników Programów Trzeciego Polskiego Radia.

Z wyrazami szacunku,

Danuta Przywara
Prezes Zarządu HFPC

⁵Komitet Wolności Związkowych Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy MOP Raport nr 334, sprawa nr 2316, ust. 505., [za:] Wolność związkowa Przegląd podjętych decyzji i wprowadzonych zasad przez Komitet Wolności Związkowych Rady Administracyjnej MBP, 2006, zasada 1105.

⁶ Komitet Ministrów Rady Europy, Zalecenia z 13 kwietnia 2016 r. na temat ochrony dziennikarstwa oraz bezpieczeństwa dziennikarzy i innych podmiotów medialnych, CM/Rec(2016)4[1], załącznik, pkt I.2.

⁷ Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, Rezolucja 1003 (1993) 1 lipca 1993 r., Etyka dziennikarska, pkt 28.

⁸ Komitet Ministrów Rady Europy, Zalecenia z 11 września 1996 r. na temat gwarancji niezależności mediów publicznych, R (96) 10, pkt IV

⁹ ibidem.